

B. Amler, D. Betke, H. Eger, C. Ehrich, A. Kohler, A. Kutter, A. von Lossau, U. Müller, S. Seidemann, R. Steurer, W. Zimmermann 1999. Working Group on Integrated Land Use Planning Land Use Planning Methods, Strategies and Tools Eschborn, 1999 Published by: Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ) GmbH P.O. Box 5180, 65726 Eschborn, Germany 212 pages

1 Arazi Kullanım Planlaması Nedir?

1.1 Arazi Kullanım Planlamasının Ana Fikri

1.2 Arazi Kullanım Planlamasının İlkeleri

1.3 Kalkınma İşbirliğinde Arazi Kullanım Planlamasının Uygulanması

1.3.1 Farklı sektörlerden alınan tedbirlerin birleştirilmesi

Arazi Kullanım Planlaması Nedir?

Arazi kullanım planlaması (AKUP), kırsal alanlarda sürdürülebilir bir arazi kullanımı biçimi için müzakere ve karar vermeyi ve bunun yanı sıra uygulamanın başlatılmasını ve izlenmesini amaçlayan tüm paydaşlar arasındaki diyaloga dayanan yinelemeli bir süreçtir.

Teknik işbirliğinde arazi kullanım planlaması, tüm katılımcılar arasındaki diyaloga dayanan yinelemeli bir süreçtir. Kırsal alanlarda sürdürülebilir bir arazi kullanımı biçimine ilişkin kararların tanımlanmasını ve uygulama ve izleme için uygun önlemlerin başlatılmasını amaçlamaktadır.

Arazi Kullanım Planlamasının Amacı

Özetlemek gerekirse, arazi kullanım planlamasının aşağıdaki amacı tanımlanabilir:

Arazi kullanım planlaması, sürdürülebilir, sosyal ve çevresel olarak uyumlu, sosyal olarak arzu edilir ve ekonomik olarak sağlam bir arazi kullanımı tipine ulaşmak için gerekli ön koşulları yaratır. Özel, ortak veya kamusal alanların kullanımı ve korunmasına ilişkin sosyal karar alma ve fikir birliği oluşturma süreçlerini harekete geçirir.

Arazi Kullanım Planlamasının İlkeleri

Ana fikir temelinde, aşağıda on bir ilke açıklanmakta ve sonraki bölümlerde pratik eylemler için önerilere dönüştürülmektedir.

1. İlke

Arazi kullanım planlaması hem yöntem hem de içerik açısından yerel koşullara yöneliktir. Planlama yaklaşımları genellikle başarısız olur çünkü küresel modeller ve uygulama stratejileri otomatik olarak ve eleştirmeden uygulanır ve devralınır. Ancak LUP, dünya çapında uygulamasında tek tip olan standart bir prosedür değildir. İçeriği, ilk bölgesel veya yerel durum analizine dayanmaktadır.

2. İlke

Arazi kullanım planlaması, kültürel bakış açılarını dikkate alır ve yerel çevre bilgisine dayanır.

Kırsal toplumlar veya gruplar genellikle çevre hakkında karmaşık yerel bilgiler sağlayabilir. Durum buysa, bu tür yerel bilgiler, sürdürülebilir bir arazi kullanımının planlanması ve uygulanması için temelin bir parçası olmalıdır.

3. İlke

Arazi kullanım planlaması, sorunları ve çatışmaları çözmek için geleneksel stratejileri dikkate alır.

Geleneksel kırsal toplumların, arazi kullanımıyla ilgili sorunlara yaklaşma ve çatışmaları çözme konusunda kendi yöntemleri vardır. Arazi kullanım planlaması sürecinde, bu tür mekanizmalar tanınmalı, anlaşılmalı ve dikkate alınmalıdır.

4. İlke

Arazi kullanım planlaması, kırsal kalkınmayı kendi kendine yardım ve kendi kendine sorumluluğa dayalı "aşağıdan yukarıya" bir süreç olarak anlayan bir kavramı varsayar.

Nüfus, AKUP sürecine aktif olarak katılmalıdır. Planlamanın sonuçları ve önlemlerin uygulanması, ancak planların halkla birlikte ve halk tarafından, onların arkasında veya hatta onlara karşı yapılmaması durumunda sürdürülebilir olabilir. Bu nedenle planlama sadece uzmanların işi değil, bundan etkilenenlerle birlikte yapılmalıdır. Kendi kendine yardım faaliyetlerine ilişkin bir sahiplenme duygusu sağlamak için, etkilenen kişilerin en başından itibaren planlama sürecine dahil olmaları gerekir.

5. İlke

Arazi kullanım planlaması, paydaşlar arasında başarılı müzakere ve işbirliği için ön koşulları yaratan bir diyalogdur.

AKUP 'un temel görevi, "tüm katılımcıların diyalogda çıkarlarını ve hedeflerini formüle etmelerine izin veren" bir iletişim ve işbirliği sürecini başlatmaktan ibarettir. Sağlam kararlar temelinde, "diğer katılımcı grupların amaç ve çıkarlarının mümkün olan en geniş ölçüde dikkate alındığı" sürdürülebilir bir arazi kullanımı biçimi önerilmiştir.

Katılım odaklı AKUP 'nin önemli bir unsuru, çeşitli katılımcı gruplarının belirlenmesi ve bunların arazi kaynaklarının kullanımı ve bunlara erişim açısından farklılaştırılmasıdır. Ayrıca, sosyal ölçekteki konumları (cinsiyet yaklaşımı) ve gerek paydaşlar olarak gerekse yetkililerin ve diğer kuruluşların üyeleri olarak kapasiteleri dikkate alınmalıdır.

6. İlke

Arazi kullanım planlaması, katılımcıların plan yapma ve aksiyon alma kapasitelerinde gelişme sağlayan bir süreçtir.

AKUP 'nin tüm planlama adımlarında kullanılan katılımcı yöntemler, tüm katılımcıların teknik ve organizasyonel yeteneklerini desteklemekte, böylece planlama ve eyleme geçme kapasitelerini genişletmektedir. Orta vadede, bu yeterlilik süreci, yerel grupların kendi kaderini tayin etme kapasitelerinde bir gelişmeye yol açar.

7. İlke

Arazi kullanım planlaması şeffaflık gerektirir. Bu nedenle, tüm katılımcılar için bilgiye ücretsiz erişim bir ön koşuldur.

Planlamada şeffaflık ve paydaşların ne ölçüde bilgilendirildiği, planlama ve karar alma süreçlerine katılma konusundaki istekliliklerini ve kapasitelerini güçlendirir. İnsanların sürdürülebilir sonuçlar yaratma motivasyonunu artırır. Açık bir bilgi alışverişi, kilit isimler arasında hedefler hakkında tartışmalara yol açar ve bir fikir birliğine varma istekliliğini destekler. Bilginin yerel dil(ler)de yayılması, şeffaflığın artmasına katkıda bulunur. Ayrıca, arazi kullanım planlama faaliyetlerinde halkın güvenini güçlendirmektedir.

8. İlke

Paydaşların farklılaşması ve cinsiyet yaklaşımı, arazi kullanım planlamasında temel ilkelerdir.

Gerçekçi arazi kullanım planlaması için bir ön koşul, çeşitli çıkar gruplarının ayrıntılı analizidir. Amaç, müzakere ve karar alma süreci için bir temel oluşturmak için katılımcıların çeşitli çıkarlarını bulmaktır. Erkekler ve kadınlar genellikle toprağa aynı erişime sahip değildir ve kendilerini ifade etmenin belirli yolları vardır. Rollerinin ve görev alanlarının ekonomik ve sosyal karakterinden farklı çıkarlar doğmaktadır. Bu nedenle, paydaşları farklılaştırırken cinsiyetin rolü önemli bir kriterdir.

9. İlke

Arazi kullanım planlaması disiplinler arası işbirliğine dayalıdır.

Arazi kullanımının ekolojik, ekonomik, teknik, finansal, sosyal ve kültüresüz boyutları, disiplinler arası bir yaklaşımla çalışmayı gerekli kılmaktadır. Arazi kullanım planlaması, diğer teknik disiplinler ve planlama alanları ile birçok arayüz sağlar. Geniş bir araç yelpazesi kullanır. Planlama gruplarının disiplinler arası ve sektörler arası konfigürasyonu nedeniyle tek taraflı bir planlama görüşünden kaçınılacaktır.

10. İlke

Arazi kullanım planlaması yinelemeli bir süreçtir; yeni bulgulara ve değişen koşullara dayalı esnek ve açık tepkidir.

AKUP, bir planlama belgesinin hazırlanmasından daha fazlasıdır; yinelemeli bir süreçtir. Yineleme, aynı anda hem ilke hem de yöntemdir. Yeni gelişmeler ve bulgular özel olarak gözlenir ve planlama sürecine dahil edilir. Kararın gözden geçirilmesine ve daha önce atılan adımların tekrarlanmasına yol açabilir. Bu, bir miktar masrafla kurulacak olan hem analizleri hem de veri tabanlarını gereksiz kılabilir. Yinelemeli planlama, planlamada esneklik gerektirir, ancak hiçbir şekilde "gizli bir planlama eksikliği" oluşturmaz.

11. İlke

Arazi kullanım planlaması uygulamaya yöneliktir.

Arazi kullanım planlaması, üzerinde anlaşmaya varılan kararların ve belirlenen çözümlerin nasıl uygulanacağını dikkate almalıdır. AKUP, arazi kullanım planı ile bitmez. Sınırlı tedbirlerin (örneğin, arazi kaynaklarını koruyan ekim tekniklerinin geliştirilmesi) hemen başlangıcında veya AKUP sürecine paralel olarak uygulanması, planlama süreci kadar köydeki insanların güvenini arttırmada önemli bir rol oynamaktadır.

Mevcut ve uzun vadeli sorunları ilişkilendirme

Arazi kullanım planlaması, mevcut sorunlara (örneğin, toprak erozyonu, yetersiz tarımsal üretim ve kırsal hanelerde düşük gelir) yönelik çözümleri, arazi kaynaklarının uzun vadeli korunmasına ve sürdürülebilir kullanımına yönelik planlama ile ilişkilendirmek için uygulanmaktadır. Bu nedenle, bu tür bir planlama önlemlere dayalıdır ve katılımcıların ilgileri, bakış açıları ve problem çözme potansiyellerine dayalı geleceğe yöneliktir.

Örnek: Kolombiya

"Kolombiya'daki Rio Checua Projesi"nin birincil amacı, uygun koruma önlemleri kullanarak Doğu Cordilleras'ın seçilmiş vadilerinin yamaçlarında toprakların hızla ilerleyen bozulmasını durdurmaktır. LUP, gerekli ve uygun önlemleri ve bunların uygulanması için uygun kurumları belirlemek için kullanılır.

Toprak erozyonuna karşı koruma önlemlerinin başarılı bir şekilde uygulanmasıyla, diğer uzun vadeli kalkınma sorunlarının çözümü için ön koşullar yaratılmıştır: Bogota için içme suyu

temininin güvence altına alınması veya ilgili havza alanlarındaki küçük ölçekli çiftçi nüfusunun gelirinin artırılması.

Bu kalkınma sorunlarının çözülmesi, erozyondan korunma yoluyla iyileştirmelerin sürdürülebilirliğine hizmet eder. Arazi kaynaklarının bozulması, esasen, örneğin; güçlü ekonomik baskı. Bogota'ya içme suyu temini için proje alanının önemi nedeniyle, koruyucu önlemlere devam etmek için acilen ihtiyaç duyulan ek finansal kaynakları harekete geçirme fırsatları ortaya çıktı.

Farklı sektörlerden alınan önlemleri birleştirmek

Arazi kullanım planlaması entegre bir karaktere sahiptir çünkü deneyimler arazi kaynakları yönetimi alanındaki sorunların sadece sektörel önlemlerle (örneğin teraslar) çözülemeyeceğini göstermiştir. Teknik, ekonomik ve sosyal alanlarda farklı tedbirlerin uygun kombinasyonlarının bulunması ve bunların birbiriyle uyumlu olarak tanımlanması gerekmektedir. Bu, arazi kullanım planlaması ile sağlanır.

Örnek: Arjantin

"Entegre Kırsal Kalkınma Los Llanos, La Rioja, Arjantin" projesinde, çölleşmeyi kontrol etmek için bir yöntem olarak arazi kullanım planlaması kullanılmaktadır. Arazi üzerindeki artan baskı nedeniyle, arazi kaynakları baskı altındadır. Sonuç olarak, çölleşme süreçleri hızlanıyor ve ciddi şekilde ele alınması gerekiyor.

Bölgesel Odaklı Program Planlamasının (ROPP) stratejik yönergeleri temelinde ve çölleşmeyle ilgili bu sorunlara yenilikçi çözümlerin geliştirilmesi (örn. iyileştirilmiş su rezervuarları, güneş enerjisi üniteleri, iyileştirilmiş mera yönetimi vb.) köy arazisi kullanım planları katılımcı bir süreçte geliştirilir. Bu planlarda biyo-fiziksel kriterler (en çok bozulmuş alanlar nerede?) ve sosyal kriterler (erkek ve kadınların ilgi ve tercihlerinin farklılaştırılmış anlayışı) temel alınarak nerede ve kim tarafından hangi önlemin alınması gerektiği tanımlanmaktadır. Projeden geçici destek alan çiftçiler ile birlikte sorunlara yenilikçi çözümler geliştirilmektedir. Gerçek planlama süreci başlamadan önce, proje ile hedef grup arasındaki temasları kolaylaştırmak için insanlarla diyalog kurmak ilk adımdır.

Kaynakların korunması için lobi

Yerel ekonomik çıkarlara odaklananlarla kaynak korumayla ilgili hedefleri uyumlu hale getirmek için entegre arazi kullanım planlamasını teşvik edilir. AKUP, genellikle hiçbir lobisi olmayan arazi kaynaklarının korunmasıyla ilgili endişeler için bir avukat işlevini üstlenir.

Örnek: Bolivya

Bolivya'nın doğusundaki geniş bölge, hızla yayılan bir tarımsal kolonizasyon ve geniş bir ağaç kesimi ile karakterizedir. "Santa Cruz Departmanında Doğal Kaynakların Korunması" projesinin görevi, uzmanlığa dayalı ve modern teknolojiyi (CBS ve uydu görüntüleri) kullanarak arazi kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kaynak yönetimi ile ilgili endişeleri teşvik etmektir.

Çeşitli farklı temel haritaların (topraklar, bitki örtüsü, yerlerin tarımsal üretim ve ormancılık için uygunluğu) sonuçlarını birleştiren bir departman arazi kullanım planı hazırlanmıştır. Plan, yeni koruma bölgeleri için öneriler içeriyor ve halkla diyalogda müzakereler için ve topluluk planlamasında tavsiyelerde bulunmak için bir araç olarak kullanılıyor. Ek olarak, bölge planından yeni arazi koruma kavramları türetilmiştir, örn. toprak haklarının iyileştirilmesi ve nüfusun yerli gruplarının topraklarının genişletilmesi. Planların yerel basında sık sık alıntılanması sayesinde, belirli proje faaliyetlerinin ekolojik sonuçlarına ilişkin şeffaflık

sağlanmaktadır. Uzun vadeli perspektifte, alanlardaki herhangi bir faaliyet, kaynak koruma gerekliliklerini karşılamıyorsa, bu, halkın kabulünün azalmasıyla sonuçlanmalıdır.

Çatışmaların Çözümünde Destek

AKUP, nüfusun çeşitli grupları arasında, köyler arasında, köyler ve yetkililer veya büyük şirketler arasında, çiftçiler ve pastoralistler arasındaki vb. çatışmalara çözüm bulmak için kullanılır. Bu süreçte, ilgili taraflar arasında arazinin kullanım kuralları müzakere edilir. çatışmada.

Örnek: Benin

"Benin'in Kuzeyinde Kaynak Yönetiminin İyileştirilmesi" projesinde, çiftçiler ve hayvan sahipleri arasında entegre arazi kullanım planlaması temelinde bir anlaşmaya varıldı. Hayvan sahiplerinin hayvanlarını su birikintilerine ve meralara yönlendirebilecekleri tarımsal kullanım alanları içerisinde koridorlar oluşturulmuştur. Katılımcılar koridorları birlikte gezdiler ve ağaçları renkli işaretlerle sınır olarak işaretlediler.

Dezavantajlı grupları teşvik etmek ve yerel planlama yetkinliğini güçlendirmek

Dezavantajlı grupların tanıtımına ve arazi kaynaklarına erişimlerinin iyileştirilmesine vurgu yapılmaktadır. Kadınlar AKUP 'de aktif rol oynarlar, bu nedenle köydeki ve toplumdaki statüleri yükseltilmelidir. "Yaparak öğrenme" ilkesini uygulayarak, katılımcı AKUP, yerel düzeyde planlama yeterliliğini geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Örnek: Zambiya

"Zambiya'da Siavonga" tarımsal kalkınma projesinde kadınların katılımı, arazi kullanım planlamasının güçlü yönlerinden biri olarak ortaya çıktı: "LUP süreci, kadınların aktif bir rol oynamasına ve köydeki statülerini yükseltmesine izin verdi (...)" Kadınlar tüm eğitim faaliyetlerine dahil olarak sadece güven kazanmakla kalmadı, erkekler de kadınların yeteneklerini kabul etti".

Farklı yaklaşımlar birbirini tamamlar ve arazi kullanım planlamasında bir sürecin beklediği çözümlere katkı yelpazesini yansıtır. Örnekler, katılım odaklı AKUP 'un teknik işbirliği projelerinde şimdiden kayda değer bir başarıya sahip olduğunu gösteriyor. Biyofiziksel boyutun sosyal, politik, kültürel, ekonomik ve yasal yönlerle birleştirilmesi gerektiğinde entegre arazi kullanım planlaması uygulanmalıdır. Başka bir deyişle, AKUP, kökenleri genellikle mevcut arazi kullanımının doğasında veya kaynaklara erişim biçiminde olan sosyal çatışmaların çözülmesi gerektiğinde uygulanır.

Aşağıdaki kontrol listesi, arazi kullanım planlamasının uygulanmasının uygun olup olmadığını test etmeye yarar:

Aşağıdaki durumlarda arazi kullanım planlamasının uygulanması uygundur:

- Bu müzakere sürecinin bir sonucu olarak uzun vadede olumlu ekonomik etkiler beklenebilirse, bir yandan kısa ve orta vadeli ekonomik hedefler ile diğer yandan arazi kaynakları yönetiminin çıkarları arasında müzakere gereklidir;
- arazi kullanımıyla ilgili rekabet eden çıkarlar ve belirsiz bir arazi hakkı durumu ile bağlantılı olarak veya arabuluculuk gerekiyorsa arazi kullanımı ihtilaflarından kaçınılmalı veya çözüme kavuşturulmalıdır;
- doğal kaynaklar aşağıdakiler tarafından korunacak ve rehabilite edilecektir:

* Sürdürülebilir arazi kullanım sistemlerinin planlanması,

- * Öncelikli kaynakların korunması ile ilgili ulusal ve bölgesel hedeflerin uygulanması,
- * Biyolojik rezerv ve koruma alanlarının oluşturulması,
- * Ulusal kaynak planlamasına hizmet etmek için arazi kullanımındaki değişiklikleri izlemek,
- * Kalkınma projeleri için müdahale bölgelerinin ve alanlarının değerlendirilmesi ve belirlenmesi,
- * arazi kaynaklarını korumayı amaçlayan yol yapımı veya sulama projeleri gibi altyapı önlemlerinin planlanması;
- keşfedilmemiş arazi kullanım potansiyeli belirlenmeli ve değerlendirilmelidir;
- mevcut arazi kullanımını optimize edilmelidir;
- amaç, yetkililer kadar halk arasında da çevre bilinci oluşturmaktır;
- Sektörel ve ulusal kalkınma planları, arazi potansiyeli de dikkate alınarak farklı paydaş gruplarının planlarıyla uyumlu hale getirilmelidir;
- yeni yerleşim alanları planlanacak ve parsellere bölünecek